

Утвърждавам:.....П.....

Директор: /Д. Царвулкова/

ЕДИННИ ПРАВИЛА ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ВСИЧКИ СЛУЖИТЕЛИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕВЕНЦИЯ НА СЛУЧАИТЕ НА ТОРМОЗ

- Правилата са създадени с цел предотвратяване на трмоза и създаване на по-сигурна училищна среда.
- Те са съобразени с реализирането на основните цели и задачи на учебно-възпитателния процес, произтичащи от ЗПУО, ПДУ и Механизма за противодействие на училищния тормоз.

Задължения на всички служители с цел по-голяма ефективност и недопускане на прояви на тормоз в училище:

- Системни усилия от всички служители за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията.
- Подобряване и поддържане на физическата среда – класната стая в училище, табла с правила на класа, цветя, кът, които създават условия за формирането на класа като общност и не съдържа предпоставки за изява на агресивно поведение.
- Работа с нагласите към ученето, които наммаляват съревнователния елемент между учениците за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на класа, както и проектно-базирано обучение, включително и изнесени дейности, които дават отлични резултати в тази насока.
- Следване на последователни стъпки за подкрепа и разбиране на последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение на децата, които не наблягат на наказанието.
- **Задължения при първо ниво – нарушаване на правилата:** - / формите на насилие и тормоз са съгласно Таблица 1. Класификация на формите на насилие и тормоз и предприемане на съответни действия, приложени към Механизма за противодействие на училищния тормоз/
 - **Форми на физическо насилие** са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дъране на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост.
 - **Форми на психическо насилие** са например: омаловажаване, клюкарстване, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане

клеветене, подигравки, унижения, заплахи, нецензурни/неприлични коментари, измисляне на прякори, изключване от групови или съвместни дейности, фаворитизация/предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове.

- **Форми на сексуално насилие са:** показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст, съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия.

- **форми на кибернасилие** са например: обидни колажи, снимки, видеа коментари, обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи, др.), използване на дискриминативни и обидни етикети, използване на език на омраза, кражба на профили.

Действията на първо ниво се предприемат от класен ръководител или учител заедно с родител, като се осъществява педагогическа работа – индивидуално, за група деца/ученици или за цялата група/клас по следния ред:

1. Прекратяване на ситуацията и усокояване към всички участници.
2. Класният ръководител/учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие.
3. Уведомяване на родител от класния ръководител/учителя..
4. Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците от класния ръководител/учителя.
5. Мерки и действия от страна на класен ръководител/учител – намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите.
6. Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.
7. *При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват.*

Ако педагогическата работа не дава резултат и насилственото поведение се повтаря, последствията са по-сериозни, то тогава следва да се предприемат действия, предписани за ситуации от второ или трето ниво.

Ситуациите от първо ниво не се регистрират в Дневника със случаи, защото са първа проява на насилие и не се тълкуват като тормоз.

- **Задължения при второ ниво – повтаряне на едни същи нарушения на правилата или насилие с по-сериозни последници - тормоз:**

- **Форми на физически тормоз** са например: шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане на уши или коса.

- **Форми на психически тормоз:** изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация, подигравки, отправени пред целия клас или група, публично унижение, обиди; интриганстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, непремане, манипулиране и използване.

- **Форми на сексуален тормоз:** сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози.

- **Форми на кибертормоз:** непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, заснемане и разпространение без разрешение, унизителни за детето снимки/видео, кражба на профил и използване език на омраза.

Действията на второ ниво се предприемат от класен ръководител/учител заедно с психолог или педагогически съветник, председател или представител на координационния съвет и задължително участие на родител, като се уведомява директора.

По преценка се подава сигнал до ОЗД и/или полиция.

Координационният съвет прави оценка на риска и може да даде становище за инициране на работа по случай.

Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, следва да се уведоми директора, който следва да се обърне към отделите на закрила на детето. Последователно на мерките и дейности, провеждани в училището:

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници

2. Учителят/класният ръководител подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие.

Всеки служител, който е станал свидетел на насилието, може да подаде сигнал към ОЗД .

3. Учителят/класният ръководител съобщава на Координационния съвет за случая. Прави се оценка на случая и по преценка директорът подава сигнал от името на институцията до ОЗД и/или полицията и се иницира работа по случая.

4. Уведомяване на родител.

5. Мерки и действия – работа на координационния съвет: анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на работа по случая.

6. Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.

7. *Ситуацията на тормоз се описва в Дневника със ситуации от свидетеля на случилите се или класния ръководител/учителя.отлицето, идентифицирало тормоза , в дневника за ситуации на тормоз за предприемане на работа по случай.*

8. Възстановяване на щети при наличие на такива.

- **Задължения при трето ниво на тормоз – системна злоупотреба, както и ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, за който и да е от участниците в ситуацията:**

- **Форми на физически тормоз** са например: сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намушкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, ограничаване на движението, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие.

- **форми на психически тормоз** са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилтвено отнемане на пари и вещи, клетви, които накърняват сериозно достойнството, публично унижение, ограничаване на движението, склоняване за употреба на психоактивни вещества, включване в антисоциални групи и организации, изолация, групово измъчване на индивида или група и организиране на банди, последиците, от които нараняват други.

- **Форми на сексуален тормоз:** съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и / или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение.

- **Форми на кибертормоз:** повторно действие на непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, профили и лични данни, заснемане без разрешение, заснемане и разпространение на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки и видео на детска порнография.

Действията на ниво училище: На трето ниво се уведомява незабавно ОЗД и/или органите на полицията. Действията на ниво институция се предприемат от директор заедно с координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги(центрове за социална работа, здравни центрове, отдел закрила на детето, полиция, др.)

Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира отделите на закрила на детето и /или полицията.

Последователност на дейностите за интервенция:

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване /интервенция към всички участници.

2. Учителят/класният ръководител подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Незабавно се уведомява директорът и се подава сигнал към ОЗД и/или органите на полицията.

3. Уведомяване на родител.

4. Консултации - предприемане на индивидуални разговори с участниците.

5. Мерки и дейности от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информиране и насочване към други служби и/или услуги от страна на директора. Ако друга организация или услуга е въввлечена в работата с детето или ученика, институцията установява връзка с тези организации или услуги и синхронизира дейностите.

6. Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.

7. *Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника със случаи, като по тях се предприема интензивна работа, включваща всички участници; правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се инициират процедури в съответствие със Закона за закрила на детето. Наредба за приобщаващото образование, Закона за предучилищното и училищното образование.*

8. *При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата.*

9. *В ситуация на епидемиологична обстановка срещите и дейностите се провеждат съобразно определените и утвърдените нормативни документи и правила.*

Координационен съвет

Кога се подава сигнал за дете в риск

- **Закон за закрила на детето**

Чл. 7(1) Лице, на което стане известно, че детето се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи.

Чл. 7(2) Същото задължение има всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна.

Кой подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз

- При идентифициране на случаи на насилие и тормоз на деца/ученици в детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено директорът на институцията следва да бъде незабавно уведомен. **От страна на институцията** сигналът се подава от директора.

- Всеки член на институцията, който е станал свидетел на ситуация на насилие и тормоз, е длъжен незабавно да уведоми ОЗД и /или полицията.

- Съгласно Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (чл.10, ал. 5) в случаите, отнасящи се до насилие над дете, се разглеждат и анонимни сигнали.

- В случаите на подозрение за ситуация на тормоз, всеки служител в институцията може да проведе консултация, като се свърже с Националната телефонна линия за деца и разговоря с консултант на телефон 116 111, а в ситуации на кибернасилие и кибертормоз – да се свърже с Националния център за безопасен интернет на телефон 124 123 или чрез сайта www.safenet.bg.

Къде се подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз

- **Национална телефонна линия за деца 116 111**, която работи 24 часа в денонощието, към ДАЗД
- **Консултативна линия**, отворена в работните дни между 10 и 16 часа **на телефон 124 123**, имейл helpline@online.bg и чат в сайта www.safenet.bg, към Национален център за безопасен интернет
- Дирекция „Социално подпомагане“ (отдел за закрила на детето) по настоящия адрес на детето
- Държавна агенция за закрила на детето
- Районно управление на полицията
- Телефон 112
- 02/9339011(10) или sacp@sacp.government.bg
- Web112.net – Гореща интернет линия (сигнали за вредно съдържание в интернет).